

Άρθρο σύνταξης / Editorial

Αντιμικροβιακή αντοχή και χρήση αντιβιοτικών στα ζώα συντροφιάς: το υφιστάμενο κενό γνώσης και η προσέγγιση για να καλυφθεί

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας το δηλώνει χωρίς ενδοιασμό: Η αντιμικροβιακή αντοχή (Antimicrobial Resistance - AMR) και η αύξηση των πολυανθεκτικών βακτηρίων αποτελεί μία από τις σημαντικότερες απειλές για τη Δημόσια Υγεία παγκοσμίως. Επιπρόσθετα, αποτελεί ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί υπό το πρίσμα της Ενιαίας Υγείας, λόγω παρουσίας της AMR τόσο στα ζώα όσο και σε ανθρώπους που διαβιούν στο ίδιο περιβάλλον. Για το λόγο αυτό, εδώ και σχεδόν μία δεκαετία έχουν διαμορφωθεί προγράμματα επιτήρησης και ελέγχου της AMR για ζωονοσογόνα βακτήρια που απομονώνονται από παραγωγικά ζώα και το περιβάλλον τους. Τα προγράμματα αυτά οδήγησαν σε σημαντική μείωση της χρήσης των αντιβιοτικών στην πρωτογενή παραγωγή, χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στην παραγωγικότητα ή στην κερδοφορία.

Όσον αφορά την AMR που σχετίζεται με τα ζώα συντροφιάς, παρατηρείται ένα μεγάλο κενό στην διαθέσιμη γνώση και πληροφόρηση και οι χώρες που εφαρμόζουν ειδικά προγράμματα ελέγχου είναι λίγες. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι σήμερα, η χρήση αντιμικροβιακών (Antimicrobial Use - AMU) στα ζώα συντροφιάς δεν περιλαμβάνεται στις ετήσιες εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA). Αυτή η έλλειψη πληροφορίας εγείρει ανησυχίες για τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει η ανάπτυξη AMR στα ζώα συντροφιάς για τη Δημόσια Υγεία, λόγω της στενής τους επαφής με τους ιδιοκτήτες τους. Έναν πρόσθετο προβληματισμό αποτελεί η χρήση αντιβιοτικών στα ζώα συντροφιάς, τα οποία προορίζονται για χρήση στον άνθρωπο, όταν και εάν ο κλινικός κτη-

Antimicrobial resistance and antibiotic use in companion animals: the current knowledge gap and the approach to fill it

The World Health Organization states this without hesitation: Antimicrobial Resistance (AMR) and the rise of multi-resistant bacteria is one of the most important threats to public health worldwide. In addition, it is an issue that needs to be addressed in the context of Public Health, due to the presence of AMR in both animals and humans living in the same environment. For this reason, AMR surveillance and control programmes for zoonotic bacteria isolated from production animals and their environment have been developed for almost a decade. These programmes have led to a significant reduction in the use of antibiotics in primary production, with no negative impact on productivity or profitability.

With regard to pet-related AMR, there is a large gap in available knowledge and information and few countries have specific control programmes in place. It is noteworthy that to date, Antimicrobial Use (AMU) in companion animals is not included in the annual reports of the European Medicines Agency (EMA). This lack of information raises concerns about the impact that the development of AMR in companion animals may have on public health, due to their close contact with their owners. An additional concern is the use of antibiotics in companion animals intended for human use when and if deemed necessary by the veterinary clinician.

What can be done? At this stage, a major effort is underway in the European Union. This is the development of the European Antimicrobial Resistance Surveillance network in Veterinary medicine (EARS-Vet), which is concerned with coordinating the collection of data related to AMR

νίατρος το κρίνει αναγκαίο.

Τι μπορεί να γίνει; Στην παρούσα φάση, βρίσκεται σε εξέλιξη μία σημαντική προσπάθεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για την ανάπτυξη του δικτύου European Antimicrobial Resistance Surveillance network in Veterinary medicine (EARS-Vet) που αφορά στον συντονισμό της συλλογής δεδομένων που σχετίζονται με την AMR και την χρήση αντιβιοτικών στα Ευρωπαϊκά Κράτη. Κατά τη διάρκεια της πιλοτικής φάσης, η συλλογή δεδομένων AMR από σκύλους και γάτες θα αφορά δείγματα που προέρχονται από περιστατικά ουρολοιμώξεων, δερματολογικά και ωτίτιδας που θα προκαλούνται από τα βακτηριακά είδη *Escherichia coli*, *Staphylococcus pseudintermedius* και *Staphylococcus aureus*. Αναμένεται λοιπόν στο εγγύς μέλλον να έχουμε και στη χώρα μας μια πιο ξεκάθαρη εικόνα σχετικά με την αντιβιοαντοχή σημαντικών παθογόνων στελεχών τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο κλινικός κτηνίατρος. Η συμμετοχή των ιδιωτών συναδέλφων (που ασκούν την κλινική πράξη αλλά και που ασχολούνται με την εργαστηριακή διαγνωστική) στη συλλογή δεδομένων AMR είναι ιδιαίτερα σημαντική, θα κρίνει την επιτυχία του κάθε σχετικού εγχειρήματος και μπορεί να οδηγήσει τόσο στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω evidence-based θεραπευτικής προσέγγισης όσο και στην ανάδειξη του ρόλου του κτηνιάτρου ζώων συντροφιάς στην προάσπιση της Δημόσιας Υγείας.

Γιώργος Βαλιάκος

Επίκουρος Καθηγητής

Τμήμα Κτηνιατρικής Π.Θ.

and antibiotic use in European States. During the pilot phase, the collection of AMR data from dogs and cats will involve samples from cases of urinary tract, skin and ear infections caused by the bacterial species *Escherichia coli*, *Staphylococcus pseudintermedius* and *Staphylococcus aureus*. It is therefore expected that in the near future we will have a clearer picture in our country regarding the antibiotic resistance of important pathogenic strains that the clinical veterinarian is called upon to treat. The participation of private colleagues (both those practicing clinical practice and those involved in laboratory diagnostics) in the collection of AMR data is particularly important, will determine the success of any relevant project and can lead to both the improvement of services provided through an evidence-based therapeutic approach and the promotion of the role of the companion animal veterinarian in the defence of public health.

George Valiakos

Assistant Professor

School of Veterinary Medicine

University of Thessaly